

ΕΘΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
 ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και 'Αποθεματικά Δρ. 1.193.000.000.—
 Καταθέσεις (τῆ 30ῆ Ἰουνίου 1929) » 6.250.000.000.—

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
83 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΘ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 51 MAIDEN LANE
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντος ὄρους.
 Δέχεται δὲ καταθέσεις εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ ταμειυτηρίου εἰς δραχμὰς καὶ ξένα νομίσματα μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

“ΠΟΛΥΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ,”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΚΑΙ

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΠΟΛΥΧΡΩΜΙΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΓΕΡ 29 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΑΧΑΡΝΩΝ 244

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 22.500.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.522.076.50

ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

FILIALES

Τράπεζα Λαρίσης — Λάρισα
 Τράπεζα Τρικάλων — Τρίκαλα

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

Εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς κυριωτέρας τοῦ ἐξωτερικοῦ
 Ταμειυτήριον μέχρι 100.000 δραχ.
 μὲ 7 οἴο.— Ἐκτελεῖ πάσης φύσεως
 Τραπεζικὰς ἐργασίας

“ΒΟΤΡΥΣ,”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Κεφάλ. Μετοχικὸν καὶ Ἀποθεματικὸν
 Δρ. 90.000.000 τὴν 31 Δεκεμβρίου 1927

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ:

ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΡ. 27α

ΟΙΝΟΙ ΧΥΜΑ: Λευκοί, ἔρυνθοί,

γλυκοί, μοσχάτοι

ΟΙΝΟΙ ΕΙΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ: Ἐπιτραπέζιοι
 ἐπιδόρπιοι, ὀρεκτικοί, τονωτικοί,
 ΒΕΡΜΟΥΤ: Ἐκ παλαιοῦ μοσχάτου Οἴνου
 ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ: Ἀπαράμιλλος

ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΣΤΑΤΜΑ ΟΙΝΟΥ “ΒΟΤΡΥΣ,”

ΚΟΝΙΑΚ ΒΟΤΡΥΣ

Ἐφάμιλλον τῶν καλλιτέρων Γαλλικῶν Κονιάκ
 Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ κέντρα καταναλώσεως

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΗΣ 3

(ΜΕΓΑΡΟΝ ΠΟΛΥΖΩΗ) ΤΗΛ. 61-26

Πλουτισθὲν διὰ τῶν τελειωτέρων
 μηχανημάτων καὶ διαθέτων ὅλα
 τὰ μέσα ἀναλαμβάνει κάθε ἐργασίαν,
 μὲ ταχύτητα καὶ καλλιτεχνίαν ἀπαράμιλλον.

ΤΙΜΑΙ

ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
 ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 70
 ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ Δρ. 200
 Ἑξαμηνίως » 100
 Τρίμηνας » 50
 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρα 1

**ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΪ
 ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΧΑΤΜΑ ΓΚΑΝΤΙ**

Πρὸς τὸν Μ. Κ. Γκάντι Γιοχάνισμπουργκ, Τράνσβααλ, Νότιος Ἀφρική, Κοισέβν 7 Σεπτεμβρίου 1910

λαβα τὴν ἐφημερίδα σας «Ἰνδικὴ Γνώμη», καὶ εὐχαριστήθηκα σὰν εἶδα ἐκεῖνα ποὺ γράφει γιὰ τοὺς ἄκρους ὁπαδούς τῶν μὴ ἀντιστάσεως. Αἰσθάνθηκα τὴν ἐπιθυμία νὰ σὰς ἐκφράσω τὶς σκέψεις ποὺ προεκάλεσε μέσα μου τὸ διάβασμά της.

Ὅσο περισσότερο ζῶ — τώρα ἰδίως, ποὺ αἰσθάνομαι καθαρώτερα πὼς ὁ θάνατος πλησιάζει — τόσο εἶναι μεγαλύτερη ἡ ἐπιθυμία μου νὰ ἐκφρασθῶ πᾶνω σὲ ὅ,τι συγκινεῖ ζωηρότερα τὴν καρδίᾳ μου, πᾶνω σὲ ὅ,τι μοῦ φαίνεται πὼς ἔχει κεφαλαϊώδη σημασία: ὅτι δηλαδὴ ἐκεῖνο ποὺ λέγεται μὴ ἀντίστασις, ἂν τὸ ἐξετάσουμε καλά, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν διδασκαλία τοῦ Νόμου τῆς ἀγάπης, ποὺ δὲν ἔχει διαστρεβλωθεῖ ἀπὸ ψεύτικες ἐρμηνείες. Ἡ ἀγάπη ἤ, μὲ ἄλλα λόγια, ἡ ἀνούφωσις τῶν ψυχῶν στὴν συμφωνία τῶν ἀνθρώπων καὶ στὴν ἀλληλεγγύη, παριστᾷ τὸν ἀνώτερο καὶ μόνον νόμον τῆς ζωῆς... Κι' αὐτό, ὅλοι τὸ ξέρουν καὶ τὸ νοιώθουν στὰ βάθη τῆς καρδιάς τους: (τὸ βλέπουμε καθαρώτερα στὸ παιδί). Τὸ ξέρετε, ἐφ' ὅσον δὲν ἐμπλέχθηκε ἀκόμη στὶ δίκτυα τῶν ψευμάτων τῆς σκέψεως τοῦ κόσμου.

Ὁ νόμος αὐτὸς διεκηρύχθη ἀπὸ ὅλους τοὺς σοφοὺς τῆς ἀνθρωπότητος: Ἰνδοὺς, Κινέζους, Ἑβραίους, Ἕλληνας καὶ Ρωμῆους. Καθαρώτερα νομίζω τὸν ἐξέ-

φρασε ὁ Χριστὸς, ποὺ εἶπε καθαρὰ πὼς στὸ Νόμον αὐτὸ περιέχονται οἱ νόμοι καὶ οἱ Προφῆται. Καὶ κάτι ἄλλο: προβλέποντας τὶς παραμορφώσεις ποὺ ἀπειλοῦν αὐτὸν τὸ νόμον, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου στὸν κίνδυνον ποὺ διατρέχει

Ὁ Τολστόι

νὰ ἐκφυλισθῆ ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ ἡ ζωὴ τους εἶναι ἀφιερωμένη στὰ ὕλικὰ συμφέροντα. Ὁ κίνδυνος αὐτὸς εἶναι πὼς νομίζουν πὼς ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερασπίζωνται τὰ δικαίωμά τους μὲ τὴ βία, νὰ ἀποδίδουν ὀδόντα ἀντὶ

ὀδόντος, νὰ ξαναπαίρνουν διὰ τῆς βίας ὅ,τι τοὺς ἐπάρθηκε διὰ τῆς βίας, κτλ, κτλ. Ἦξερε, (ὅπως κάθε λογικὸς ἀνθρώπος ξέρει), πὼς ἡ χρησιμοποίησις βίας δὲν μπορεῖ νὰ συμβιβασθῆ μὲ τὴν ἀγάπην, ποὺ εἶναι ὁ ἀνώτερος νόμος τῆς ζωῆς. Ἦξερε πὼς ἂν παραδέχτο τὴ βία, καὶ σὲ μία ἔστω περίπτωση, ὁ νόμος κατηγορεῖτο ἀμέσως. Ὅλος ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς, ὁ φαινομενικὰ τόσο λαμπρὸς, στηρίχθηκε πᾶνω σ' αὐτὴν τὴν παρεξήγησιν καὶ τὴν ἀντίφασιν, τὴν καταφανή, τὴν περιέργην, τὴν ἐκουσία σὲ μερικές περιπτώσεις, ἀλλὰ ἀκουσία συνήθως.

Πραγματικῶς, ἅμα παραδεχθούμε τὴ βία ἀντίστασιν, ὁ νόμος τῆς ἀγάπης δὲν ἔχει ἀξία καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη. Κι' ἂν ὁ νόμος τῆς ἀγάπης δὲν ἔχει καμμία ἀξία, δὲ μένει ἄλλος νόμος ἐκτὸς τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἔτσι ἔζησε ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἐπὶ δεκαεννέα αἰῶνες. Ἐξ ἄλλου, πάντοτε οἱ ἀνθρώποι εἶχαν τὴ δύναμιν γιὰ ἰθνητηρία ἀρχὴ τοῦ κοινωνικοῦ τους ὄργανισμοῦ. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν ἔθνων καὶ τῶν ἄλλων περιορίζεται στὸ ἐξῆς: στὸ χριστιανικὸν κόσμον ὁ νόμος τῆς ἀγάπης ἐτέθη εὐκρινῶς καὶ σαφῶς, ὅπως σὲ καμμία ἄλλη θρησκεία καὶ οἱ χριστιανοὶ τὸν παραδέχθησαν ἐπισήμως, ἂν καὶ διετήρησαν ὡς νόμιμην τὴν χρῆσιν τῆς βίας καὶ ἐστήριξαν τὴν ζωὴν τους πᾶνω στὴ βία. Ἔτσι ἡ ζωὴ τῶν χριστιανικῶν ἔθνων ἀποτελεῖ μία τελεία ἀντίφασιν μεταξὺ τῆς θρησκείας

τους και της βίας του βίου τους, μεταξὺ τῆς ἀγάπης, πού πρέπει νὰ εἶναι ὁ νόμος τῆς δράσεως καὶ τῆς βίας, πού ἀναγνωρίζεται ὑπὸ διαφόρων μορφῶν, ὅπως: κυβερνήσις, δικαστήρια, στρατοί, πού θεωροῦνται ἀπαραίτητα καὶ ἐπικροτοῦνται.

Σήμερα, τὸ ζήτημα τίθεται ἔτσι: καὶ ἢ ὄχι. Πρέπει νὰ διαλέξωμε. Ἡ θὰ παραδεχθῶμε πὺς δὲν ἀναγνωρίζουμε καμμιά ἠθικὴ θρησκευτικὴ διδασκαλία, καὶ θὰ ἀκολουθήσωμε στὴ διαγωγὴ μας τὸ δίκαιο τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἡ θὰ ἐνεργήσωμε σὲ τρόπον ὥστε ὅλοι οἱ φόροι πού ἐπιβάλλονται διὰ τῆς βίας, ἢ δικαιοσύνη καὶ ἢ ἀστυνομία, καὶ πρὸ παντὸς ὁ στρατὸς, νὰ καταργηθοῦν.

Τὴν περασμένη ἀνοιξή, ὅταν ἐγινόνταν ἡ ἐξέτασις στὰ θρησκευτικὰ σ' ἓνα παρθενεργεῖο τῆς Μόσχας, ὁ καθηγητὴς τῶν θρησκευτικῶν πρῶτα πρῶτα, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος πού παρευρίσκατο, ἐζήτησαν ἀπὸ τὰ κορίτσια νὰ τοὺς ποῦν τίς δέκα ἐντολές, καὶ κυρίως τὴν πέμπτη: Ὁ φονεύσῃς

Ὅταν ἡ ἀπάντησις ἦταν σωστή, ὁ ἀρχιεπίσκοπος προσέθετε μίαν ἄλλη ἐρώτησι: Πάντοτε, σὲ ὅλες τίς περιπτώσεις, ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ἀπαγορεύει νὰ φονεύωμεν; Καὶ τὰ καυμένα τὰ κορίτσια, διεστραμμένα ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τους, ὤφειλαν νὰ ἀπαντήσουν καὶ ἀπνητούσαν: — «Ὁχι πάντοτε. Στὸν πόλεμο, καὶ στὰς δικαστικὰς ἐκτελέσεις, ὁ φόνος ἐπιτρέπεται». Ἐν τούτοις, ἓνα ἀπὸ τὰ ἀτυχεῖς αὐτὰ πλάσματα (αὐτὸ μού τὸ ἐδηγήθηκε αὐτόπτης μάρτυς), ὅταν ἐρωτήθη: — «Πάντοτε ὁ φόνος εἶναι ἀμάρτημα;» — κοκκίνησε, καὶ ἀπήντησε συγκεκινημένη καὶ ἀποφασιστικῆ: — «Πάντοτε». Καὶ σὲ ὅλα τὰ σοφίσματα τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀπήντησε πὺς πάντοτε, σὲ ὅλες τίς περιπτώσεις, ὁ φόνος ἀπαγορεύεται, ἤδη ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη: ἔσο γιὰ τὸν Χριστό, αὐτὸς ὄχι μόνο νὰ φονεύωμεν ἀπηγόρευσε ἀλλὰ καὶ νὰ βλάπτωμεν τὸν πλησίον μας. Παρὰ τὴν ἐπιβλητικότητά του καὶ τὴν ρητορικὴν του δεινότητα, ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἔμεινε χωρὶς νὰ πῆ λέξη καὶ τὸ κορίτσι ἐνίκησε.

Μάλιστα, μπορούμε νὰ φλυαροῦμε στὶς ἐφημερίδες μας γιὰ τίς πρῶτους τῆς ἀεροπορίας, γιὰ τὰ σκάνδαλα τῆς διπλωματίας, γιὰ τίς λέσχες, τίς ἀνακαλύψεις, τὰ δῆθεν ἔργα τέχνης, καὶ νὰ πρᾶσιωποῦμε ἐκεῖνο πού εἶπε αὐτὸ τὸ κορίτσι. Δὲν μπορούμε ὅμως νὰ πνίξωμε τὴ σκέψη: γιὰτί κάθε χριστιανὸς αἰσθάνεται ὅπως καὶ αὐτὴ, περισσότερο ἢ λιγώτερο σκοτεινά. Ὁ σοσιαλισμός, ἢ ἀναρχία, ὁ Στρατὸς τῆς Σωτηρίας, ἢ

αὐξάνουσα ἐγκληματικότητα, ἢ ἀνεργία, ἢ τερατώδης πολυτέλεια τῶν πλουσίων, πού αὐξάνεται διαρκῶς, καὶ ἢ μαύρη φτώχεια τῶν φτωχῶν, ἢ τρομερὴ αὐξήσις τῶν αὐτοκτονιῶν, ὅλη αὐτὴ ἢ κατάστασις τῶν πραγμάτων μαρτυρεῖ τὴν ἐσωτερικὴν ἀντίφασιν πού πρέπει νὰ λυθῇ καὶ θὰ λυθῇ. Θὰ λυθῇ, προφανῶς μὲ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ νόμου τῆς ἀγάπης, καὶ τὴν καταδικὴν κάθε χρησιμοποιοῦσας τῆς βίας. Γι' αὐτὸ ἢ δραστηριότης σας, στὸ Τράνσβαλ, πού σὲ μᾶς φαίνεται πὺς βρῖσκεται στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου, βρῖσκεται: ἐν τούτοις ἐντὸς τῆς σφαίρας τῶν συμφερόντων μας: καὶ εἶναι ἢ σπουδαιότερη ἀπὸ ὅλες τίς σύγχρονες πράξεις κινήσεις: ὄχι μόνο οἱ χριστιανικοὶ λαοί, ἀλλὰ ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου θὰ λάβουν μέρος.

Θὰ εὐχαριστήθητε βέβαια νὰ μάθετε πὺς καὶ στὰ μέρη μας, στὴ Ρωσσία, ἀναπτύσσεται δραστήρια ἓνα πρόμοιο κίνημα, καὶ πὺς οἱ περιπτώσεις ἀνυποταξίας στὸ στρατὸ πληθύνονται, ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον. Ὅσοδήποτε μικρὸς καὶ ἂν εἶναι στὰ μέρη σας ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπαδῶν τῆς μὴ ἀντιστάσεως, καὶ στὰ μέρη μας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνυποτάκτων, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ μπορούν νὰ ποῦν: «Ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας. Καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἰσχυρότερος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.»

Μεταξὺ τῆς χριστιανικῆς πίστεως,

ΑΓΑΠΗ

Γιὰ τὴν ἀγάπην μου ἔλεγες πὺς θὰ φυλλοροήσῃ ἄνθος χλωμὸ μὲς στὸ στυγνὸ τὸ χέρι τοῦ καιροῦ, γραφὴ στὴν ἄμμο σύντομη πού ἀμέσως πάει νὰ σβύσῃ μὲ τὸ λευκὸ τρικύμισμα τοῦ γαλανοῦ νεροῦ.

Εἶχες μίαν θλίψην πού ἀνθίζε σὰ μίαν γλυκεῖαν γοητεία, τόσο ἢ φωνὴ σου ἐστέναζε π' ἔμοιαζε μὲ λυγμό, κι' ἄκουα ἐγὼ σωπαίνοντας, ὅπως στὴν ἐρημία ἢ σιγαλιά, τοῦ ῥέματος ἀκούει τὸ στεναγμό.

Κι' εἶπα: μὴ γγίζεις στὴν καρδιὰ τὰ δάκτυλα τῆς θλίψης δὲν ξαίρεις πόσο αἱμάτωσε κι' ἐγίνην μίαν πληγὴ, λεπτὸ λουλουδί εὐαίσθητο πού μόλις τὸ καλύψει μικρὴ σταγόνα, ἀδύνατο λυγίζει πρὸς τὴ γῆ.

Πές μου γιὰ τὴν ἀγάπην μου γι' αὐτὸ τὸ θεῖο μου πάθος γλυκεῖαν μέθη τῆς αἴσθησις καὶ φτέρωμι τοῦ νοῦ. πὺς ἔχει κάτι ἀπ' τὸ ἄπειρο καὶ τοῦ γλαυκοῦ τὸ βάθος καὶ τὴν αἰθέριαν ἐκστασιὴ τοῦ ἔβδομου οὐρανοῦ.

ΒΑΣΟΣ ΧΑΝΙΩΤΗΣ

ἔστω καὶ ὑπὸ τὴ μορφῇ τοῦ διεστραμμένου χριστιανισμοῦ, πού μᾶς διδάσκεται, καὶ τῆς πεποιθήσεως στὴν ἀναγκαιότητα τῶν στρατῶν καὶ τῶν ἐξοπλισμῶν γιὰ τὰ τεράστια πολεμικὰ μακελλιά, ὑπάρχει μὴ τόσο μεγάλη ἀντίφασις πού, γρήγορα ἢ ἄργά, πιθανῶς πολὺ γλήγορα, θὰ ἐκδηλωθῇ μὲ δλην τὴν ὠμότητά της. Τότε θὰ χρειασθῇ ἢ νὰ ἐκμηδενισθῇ ἢ χριστιανικὴ θρησκεία, πού χωρὶς αὐτὴν, ἐν τούτοις, ἢ κρατικὴ ἐξουσία δὲν θὰ μπορούσε νὰ διατηρηθῇ, ἢ νὰ καταργηθῇ ὁ στρατὸς καὶ νὰ ἀποφασίσουν νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὴ βία, πού δὲν εἶναι λιγώτερο ἀπαραίτητη στὰ κράτη. Τὴν ἀντίφασιν αὐτὴ τὴν ἀντιλαμβάνονται ὅλες οἱ κυβερνήσεις, τόσο ἢ δικὴ σας ἢ Βρετανικὴ ἔσο κι' ἢ δικὴ μας ἢ Ρωσικὴ καὶ ἀπὸ αἰθιμα αὐτοσυντηρήσεως καταδιώκουν ἕσους τὴν ἀποκαλύπτουν, μὲ μεγαλύτερη δραστηριότητα, ἀπὸ ἐκείνην πού ἐφαρμόζουν ἐναντίον κάθε ἄλλου ἐχθροῦ τοῦ κράτους. Τὸ εἶδαμε στὴ Ρωσσία, καὶ τὸ βλέπουμε σὲ ὅ,τι δημοσιεύει ἢ ἐφημερίδα σας. Οἱ Κυβερνήσεις ξέρουν καλὰ ἀπὸ ποῦ τίς ἀπειλεῖ ὁ σοβαρότερος κίνδυνος: καὶ μ' αὐτὸ δὲν ὑπεραρπίζουν μόνο ἀγρύπτως τὰ συμφέροντά τους. Ξέρουν πὺς ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἢ ὑπαρξίς ἢ ἢ ἐξαφάνισίς τους.

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΙ

ΣΑΙΞΠΗΡ
Ο ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΛΗΡ
ΤΡΑΓΩΔΙΑ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Δημοσιεύουμε ἓνα ἀπόσπασμα (τὴν 1η σκηνὴ ἀπὸ τὴν 1η πράξιν) ἀπ' τὸ Βασιλεῖον Λῆρ ὅπως τὸ μετέφρασε ὁ Ντίνος Θεοτόκης. Ὁλόκληρη ἡ τραγωδία ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῇ ἀπὸ τὸν οἶκο Φέξη. Τὴν τελευταία ἄνωξι στιγμή ὁ συγγραφεὺς διεφώνησε μὲ τὸν ἐκδότη καὶ ἡ ἐκδοσις ἐματαιώθη. Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ τὸ ἐγάρησε ὁμακαρτίως Θεοτόκης στὸν ποιητὴ Γεράσιμο Σπαταλά ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ τὸ παραχωρήσῃ στὰ «Ἑλληνικὰ Γράμματα» ἀφοῦ ὁ «Μαῦρος Γάτος» γιὰ τὸν ὁποῖον προωριζέτο δὲν ὑπάρχει πιά. Σημ. Ἐλλ. ὁρ.

ΠΡΟΣΩΠΑ

- ΛΗΡ, βασιλεῖας τῆς Ἀγγλίας. (Lear).
- Ὁ βασιλεῖας τῆς Γαλλίας.
- Ὁ δούκας τῆς Βουργουνδίας. (Duke of Burgundy).
- Ὁ δούκας Κόρνγουολ. (Duke of Cornwall).
- Ὁ δούκας Ἀλμπάνους. (Duke of Albany).
- Ὁ κόντος Κέντ. (Earl of Kent).
- Ὁ κόντος Γκλόστερ. (Earl of Gloster).
- Ὁ ΒΑΓΓΑΡ, γιός τοῦ Γκλόστερ.
- ΕΔΜΟΥΝΤΟΣ, μπᾶσταρδος τοῦ Γκλόστερ.
- ΚΙΟΥΡΑΝ, ἀλικός. (Curan).
- Ἐνας γέροντας παχτιωνάρης τοῦ Γκλόστερ.
- Ὁ γιατρός.
- Ὁ τρελλός.
- ΟΣΒΑΛΛΟΣ, δεμέστικος τῆς Γκόνριλ.
- ΓΚΟΝΡΙΑ } θυγατέρες τοῦ Λῆρ.
- ΡΕΓΚΑΝ } (Goneril, Regan,
- ΚΟΡΔΕΛΙΑ } Cordelia).
- Καβαλλέροι, ἀκόλουθοι τοῦ Λῆρ.
- Κεφαλάδες, Μαντατοφόροι, Στρατιώτες, Ὑπηρέτες.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄

Μία ἐπίσημη κάμαρη στὸ παλάτι τοῦ Λῆρ.

(Ἐρχοῦνται ὁ Κέντ, ὁ Γκλόστερ καὶ ὁ Ἐδμουῖτος).

Κέντ. Ἐνόμιζα πὺς ὁ βασιλεῖας ἀγαποῦσε τὸ δούκα τὸν Ἀλμπάνου περισσότερο ἀπὸ τὸν Κόρνγουολ.

Γκλόστερ. Ἐτσι τὸ ἐφραναζόμου πάντα. Ἀλλὰ τώρα, στὴ μοιρασιά τοῦ βασιλείου, δὲ φαίνεται ποῖον ἀπὸ τοὺς δύο δούκες προτιμᾷ περισσότερο, γιὰτί τὰ μερτικὰ εἶναι τόσο ἴσια μοιρασμένα, πού οὔτε ἢ πλιὸ ἐπιδέξια ἔρευνα δὲ θὰ μπορούσε νὰ διαλέξῃ καμμίαν ἀπὸ τὲς δύο μερίδες.

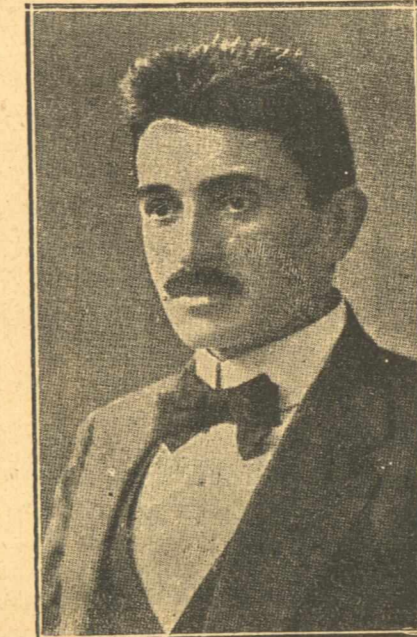
Κέντ. Αὐτὸς δὲν εἶναι παιδί σου μιλῶδες;

Γκλόστερ. Ἡ ἀναθροφή του, Κύριε, ἦταν ἓνα βόρος γιὰ ἐμένα. Ἐκοκκίνησα τόσες φορές, ὅταν ἔπρεπε νὰ τὸν ὁμολογῶ δικόνε μου, πού τώρα εἶμαι καμωμένος σίδερο.

Κέντ. Δὲ μπορῶ νὰ σὲ καταλάβω!

Γκλόστερ. Ἀλλὰ ἢ μητέρα, Κύριε, αὐτονοῦ τοῦ νέου ἐμποροῦσε. Κ' ἔτσι ἢ μέση της ἐχόντουνε. Καὶ ἀληθινὰ ἀπόχτησε, Κύριε, ἓναν υἱὸ γιὰ τὴν κούνια της γλυγορώτερα, παρὰ ἓναν ἄντρα γιὰ τὸ κρεβάτι της. Μήπως μυρίζεσαι κανένα σφάλμα;

Κέντ. Δὲ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ μὴν εἶχε γένει αὐτὸ τὸ σφάλμα, ἀφοῦ ἢ ἐβγασὴ του εἶναι τόσο χαριτωμένη.

Ντίνος Θεοτόκης

μος καὶ κανένα χρόνο μεγαλιέτερος ἀπὸ τούτον. Γι' αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἀγαπᾶω περισσότερο. Καὶ μολονότι τούτος ὁ κατεργάρης ἦρθε κάπως ἀπόκοτα στὸν κόσμο, καὶ μάλιστα πρὶν τοῦ μηνύσομε νᾶρθε, ἢ μητέρα τὸν ἦταν ὄμορφη. Ἐπαίγνιδισαμε καλὰ γιὰ νὰ τὸν κάμουμε: καὶ τέλος ἐχρειάστηκε νὰ ἀναγνωρίσω τὸν υἱὸ τῆς ἀγαπητικιάς μου. — Γνωρίζεις τούτον τὸν εὐγενὴ τὸν ἄρχοντα, Ἐδμουῖτες;

Ἐδμουῖτος. Ὁχι, μιλῶδες.

Κέντ. Εἶναι ὁ λόρδος Κέντ. Ἀπόδω κ' ἐμπρός πρέπει νὰ θυμᾶσαι πὺς εἶναι τιμημένος φίλος μου.

Ἐδμουῖτος. Προσφέρω τὴ δούλεψή μου στὴν εὐγενεία σας.

Κέντ. Πρέπει νὰ σὲ ἀγαπήσω καὶ παρακαλῶ νὰ σὲ γνωρίσω καλύτερα.

Ἐδμουῖτος. Ἐὰ πασιῶω νὰ τὸ ἀξίζω.

Γκλόστερ. Ἐννιά χρόνους ἔλειπε καὶ θὰ ξαναφύγει πάλι. (Ἀκούονται σαλπίγγια).

Ὁ βασιλεῖας ἔρχεται. (Ἐρχοῦνται ὁ Λῆρ, οἱ δούκες Κόρνγουολ καὶ Ἀλμπάνους, ἢ Γκόνριλ, ἢ Ρέγκαν, ἢ Κορδέλια καὶ ἢ ἀκόλουθια τους).

Λῆρ. Δέξου, Γκλόστερ, τὸ βασιλεῖον τῆς Γαλλίας καὶ τὸ δούκα τῆς Βουργουνδίας.

Γκλόστερ. Μάλιστα, βασιλεῖ μου. (Ὁ Γκλόστερ καὶ ὁ Ἐδμουῖτος φεύγουν).

Λῆρ. Ὡς τόσο τοὺς κρουφούς τοὺς στοχασμούς μου

Θὰ φανερώσω. Δόστε μου τὸ χάρτη. Μάθετε πὺς ἐμοίρασα σὲ τρία. Τὸ βασίλειο κ' ἀπόφασιν ἔχω πάρει. Τὰ γέρα μου ἀπ' τὰ βάρη καὶ τοὺς κόπους. Νὰ λευτερώσω καὶ τὲς ἐγνοιες σ' ἄλλες. Δύναμεις νέες νὰ παραδώσω, ἐνὸς Ἀφόρτωτος θὰ γέρνω πρὸς τὸ χάρο. Γι' ἐμοῦ Κορνγουόλ, κ' ὅμοια ἀκριβέ μου

Τούτην τὴν ὥρα ἀσάλευτη ἔχω γινώμη. Κάθε μου θυγατέρα νὰ δηλώσω. Τὰ προικιά, καὶ μελλούμενες διγόνους. Νὰ προλάβω. Οἱ μονάρχες τῆς Βουργουνδίας

Καὶ τῆς Γαλλίας, ἀντίζηλοι μεγάλοι, Κ' οἱ δύο ἀγαποῦν τὴν πλιὸ μικρὴν μᾶς

Καὶ στὴν αὐλή μας γιὰ τὸν ἔρωτά της Μνέσκουν ἀπὸ καιρὸ, καὶ τώρα θέλουν Ἀπόκριση νὰ λάβουν. Μὰ ἀκριβές μου, Πέτε μου τώρα, ἀφοῦ θὰ παραιτήσω. Κι' ἀπολαβές καὶ κράτος κ' ἐξουσία, Ποιὰ μ' ἀγαπᾶ περισσότερο ἀπ' τὲς τρεῖς σας. Γιὰ νὰ σκορπήσω χάρες πλιὸ μεγάλες, Καθὼς ἢ φύση θέλει, ἐκεῖ πού ἀξίζει. Πρωτότοκὴ μου Γκόνριλ, μίλειε πρώτη!

Γκόνριλ. Πατέρα, περισσότερο παρὰ ὅσο. Τὰ λόγια τὸ χωρᾶνε σ' ἀγαπάω, Πλιὸ ἀγαπημένους μου εἶσαι ἀπ' τὸν ἄγερ, Κ' ἀπὸ τῆς λευτεριάς, κ' ἀπὸ τὸ φῶς μου. Τὸ σέβας μου ξετίμωσι δὲν ἔχει, Δὲ ζιάζεται μὲ πλοῦτη ἢ μὲ πετράδια, Ὑγεία, τιμὴ, ὄμορφιες, ὅλες οἱ χάρες. Τῆς ζήσης πλιὸ ἀκριβές γιὰ μὲ δὲν εἶναι. Τόσο δὲν ἀγαπήθηκε ποτέ του. Παιδί κανένα, οὐδὲ πατέρας τόσο. Ἡ ἀγάπη τὴν πνοὴ μου ἀδυνατίζει, Κι' ἀνήμπορα τὰ λόγια μου τὰ κάνει, Πάρα πολὺ περισσότερο ἀπὸ τόσο Πατέρα σ' ἀγαπᾶω.

Κορδέλια (κατὰ μέρος). Τί θένα κάμει Ἡ Κορδέλια; — Ἄς σιωπᾶ κ' ἄς ἀγαπάει.

Λῆρ. Ἀπ' αὐτὴν τὴ γραμμὴ κ' ἴσια μὲ τούτην. Αὐτῆς τῆς περιοχῆς πού τὴν πλουτίζουν. Λόγγοι ἰσκεροὶ καὶ κάμποι καὶ ποτάμια

Κι' ήρτε στο σπίτι τσακισμένος με το κεφάλι βαϊσμένο μπρός

ΣΩΤΗΡΗΣ ΠΑΣΚΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

λαφροπατώντας, σβέλτος, λυγερός, κρατώντας στόνα του χέρι το στρατιωτικό του κασκέτο, και σι' άλλο το μαντήλι που σκούπαε τόν ιδρώτα του, πήγαινε μπρός ο Σωτήρης.

Από κοντά πίσω του — ή αδερφή του ή Λένη, που όλο το παραπονιότανε — μ' ένα παιδιατικό ψευτοκλάμμα — πώς την εξέχασε, μαθές, όλότελα, κει κάτω στην τρανή την πολιτεία. Ναι, απ' όταν γίνηκε δεκανέας δεν της

έγραψ' άλλο, ξέχωρα σι' ονομά της, παρά μονάχα χαιρετίσματα, στερνά-στερνά!

Κατόπ' ή μάνα του, με κείνηνη τη λάμψη της άδολης χαράς στα βασιλεμένα της μάτια και στο κακογερασμένο μούτρο της, π' αποσταμό δεν έχει το στόμα της να ξομπλιάζη του γιου της τις χάρες, σι' η θειά Τσίμα που πάει πίσω-πίσω, καβάλλασ το γέρικο μουλάρι της, με το αιώσιο βουλωμένο κουδούνι στον ξεγδαρμένο του άχαιμό λαιμό.

Σε ράγες κι' αυλακίες άνεβοκατέ-

βαινε το μονοπάτι, περνώντας όλο μέσ' απ' τ' άγριοτόπια — που σκεπάζονταν από σκούνους, ασφάκες κι' αλισφασκιές, — και το χωριό, χτισμένο κι' απ' τις δυο μεριές ένου διάσελου, άπάνω, ψηλά, παρακατινά στο «Σπήλαιο της Κυράς» πούναι στού έλατόδασου την άκρη, πότε φαινότανε και πότε πάλι χανότανε από τα μάτια τους.

Η μάνα κρατούνε, κατάκορφα άπάνω στο κεφάλι της, ένα σεντούκι από φτηνό ξύλο βαμμένο πράσινο ζωρό, με μια παράδοξη καρικατούρα στο μπροστινό μέρος, κι' ή αδερφή του πάλι, με τόν ίδιονε τρόπο, κρατούν' ένα πελώριο τσουβάλι, παραγεμισμένο ως άπάνω, κι' αρκετά βαρύ, αν κρίνη κανένας από τα συχνά τσακίσματα της μέσης της κι' από την προσπάθεια που έβανε στις άνηφοριές.

«Χαρά στο νοικοκύρη! Είδες εκεί; Ακόμα και στο στρατιωτικό «νοικοκρευτόταν...». Τόσα πράματα έφερε. Ούτε σε ταξείδι, να ήταν!»

Λοιπό ναι. Η μάνα τόν είχε ιδεί, πριν ακόμα λαβουνε το γράμμα του, άράδα τρεις βραδνές, στον ύπνο της. Κι' άπόψε πάλι τόν είδε σι' όνειρό της καβέλλάρη στον Άσίκη! Ναι, άμα γλέπεις καβέλλάρη στον ύπνο σου πάντα βγαίνει σε καλό...

Και της αδερφής πάλι σήμανε το δεξι αυτί — τόχε παρατηρημένο...

Γελοῦσαν όλοι, γέλαγε κι' αυτός, νευρικά, άφύσικα, παραμορφώνοντας έτσι το μακρουλό πρόσωπό του, κι' άρχιναι ιστορίες που δεν τέλειωνε καμιά.

«Που λές, δεξι τους χέρι τόν είχαν εκεί κάτω... Τίποτες δεν κάνανε, ούτε τόσο δά! χωρίς να πάρουνε τη γνώμη του... Και μη θαρρείς πώς ξέρουνε τίποτες κι' αυτοί οι τρανοί; Και πώς τα κατάφερε και τους βούτηξε την άδεια!... Άσε πάλι κείνονε το στρατιώτη το Μαγκανάρα. Μάγερα του τόν έδωσε ο λοχαγός. Τόν έπιασε σε κάτι και... κάπ!... Καλά, πολυ καλά τα πέρναε — ζάχαρι — ούδδ' κι' άλλος έτσι — δόξα νάχη ο Θεός! Ναι, άμα εισ' από σί — που λέει ο λόγος! — κι' άμα ξέρεις και λίγα γραμματάκια... Κι' είχε κάμει και σπουδαίες γνωριμιές εκεί κάτω... ναι...»

Μίλαε, άνήσυχια, φωναχτά, παρατραβώντας το ρό και τις τελευταίες συλλαβές, βάνοντας σι' η μέση της κουβέντας του κάποιο στρατιωτικό παράγγελμα, ή καμιά φράση του κανονισμού. Μια άπόλαψη ήτανε να τότε βλέπης, και μάλιστα κάθε φορά που

ξεφωνούσε τ' άμίμητο εκείνο «έμπροσός μάρορος» ύστερ' από κανένα σύντομο άπόθεσμα και ξεπόσταμα τών γυναικων που κινάγανε πάλι.

Πέταε μπροστά τα στήθεια του, τίναζε τα χέρια του, τόνια μπρός και τάλλο στο πλάι, έσφιγγε τα δόντια, γούρλωνε τα μάτια, φούσκωνε, κοκκίνιζε, κι' οι φλέβες του λαιμού του πρίζονταν σα να του κοβόταν ή άνάσα!

Σε μια στιγμή στάθηκε να τόν; δείξη μια φωτογραφία που έσερνε μαζί του. Στάθηκαν κ' οι γυναίκες — όπως ήτανε — φορτωμένες, μουσκεμένες στον ιδρώτα.

Μπροστά ένας αξιωματικός, κάποιος λοχίας, μερικοί στρατιώτες και κάπου εκεί σι' η άκρη — πλάι σ' ένα σεβαστό καζάνι, κρατώντας την κουτάλα στο χέρι, φορώντας μιαν άχαρη μπλούζα που τόν έκανε σαν άγωγιάτη, έτοιμος για του «συσσίτιου» τη διανομή — ο Σωτήρης!

Από χέρι σε χέρι ή κάρτα πέρασε και σι' η θειά Τσίμα. Ήτανε πασίγνωστο πώς δεν καλόβλεπε, ωστόσο την εκύτταζε καλά, προσεχτικά.

«Ω! να μου ζήση ο γιούκας μου! έκαμ' ύστερα. Κοίτα... κοίτα πώς λάμπει μέσα σ' όλους!

— Να χάρησαι οτι ποθείς, θειά Τσίμα... Στις χαρές της Βαγγελιώς!

— Και στών παιδιών σου! Α, παιδάκι μου!... ο Θεός, ο Μεγαλοδύναμος το ξέρει! Ένα βλασταράκι τ'όχουμε και μες και το κακό χτυπάει πάντα το μοναχό, τ' αδύνατο...

— Κουνήσου από τη θέση σου, θειά Τσίμα... έκαμε πάλι ή Πάσκαίνα.

— Ο Θεός άς μās φυλάει!

— Αμήν!

Σταυροκοπηθήκανε κι' έπειτα ξεκίνησαν, φέροντας πάλι την κουβέντα — όπου υπάρχει κάποιος άνεπιθύμητος έτσι γίνεται πάντα — γύρ' από πολλά κι' άδιάφορα θέματα, μπλεγμένα τόσο που να μη μπορή κανείς τίποτες να ξεκαθαρίση!

«Έτσι λοιπόν, δεν ξέρω πώς, έπεσε σι' η μέση και τ' όνομα της Σοφίας του Κοντόση. Κάτ' ειπε για δούτηνη ή γρηά Τσίμα.

— Έ; πώς; πώς;...

Στάθηκε ο Σωτήρης να δέση το κορδόνι της άρβύλας του. Μάννα κι' αδερφή κοντοστάθηκαν κι' αυτές και, πίσω πίσω πάλι, ή θειά Τσίμα.

— Δεν είν' άνάγκη να στεκώσαστε φορτωμένες με τέτοιο βάρος! κάνει έρεθισμένος ο Σωτήρης.

Και τώρα πάει από κοντά σι' η θειά Τσίμα.

— Λέω πώς θα τ'όρ' άγνωριστο το χωριό μας, θειά Τσίμα, έ;

— Ναι... βέβη! Ήρθανε, μαθές, κάμποσοι Αμερικάνοι. Φέρανε, κιόλας, όλοι τους λεφτά — δολάρια γλέπεις, άητοί! — κι' άμα έχει κανείς λεφτά... και γαιδοῦρι — με το συμπάθειο! — νάναι, άνθρωπος γίνεται... Άνθρωπος, και κάτι παραπάνω! Ο Κωσταντής ο γιουός του Μεμιά, ναι! που λές, αυτός ο χειρότερος απ' όλους μέσ' στο χωριό, ήρτε κι' έχτισε παλάτι... ένα παλάτι με ούλα του, — θα το ιδής... Και δεν καλομιλιέται κιόλας.

— Α... χμ... χμ...

— Αμ' τί σου λέει πάλι ο άλλος... ο Γιάννης, του μάστο Ζαφείρη ο γιουός! Ήρτε κ' άρχισε τα μαθημένα του... Βρήκε, γιέ μου, μιαν όρφανή και την έξεμνάλισε...

— Έτσι έ; Και ποιάνε, δε μου λές, θειά Τσίμα;

— Και δεν τ'όμαδες; δε στο γράψανε; Δε λέω μεγάλο λόγο, όχι! έχω και γ'ω γγονιά, αδύνατο μέρος, μά... πρώτα τόν έμπαζ' ή κόρη — κρυφά — τώρα μπαινοβγαίνει ελεύθερα... Κοιμάται κει... Κι' απ' ώρα την ώρα θα το κάμη το λυκόπουλο, ή φελλόμυαλη — μπήκε στους έννηά...

— Ποιά; θειά Τσίμα...

— Η Σοφία της Κοντόσαινας!

Βρήκε το σπίτι άνάστατο, γιομάτο γνωριμιές, μάχε το κέφι του στραγγίσει κι' ήτανε τα μάτια του κομμένα. Παράτρεχε ο νους του, ή μια γνώμη αντίσκοφετη την άλληνε και τ' άσταμάτητο πάλεμά τους τούφερνε λιποψυχία...

«Ναι... της τόπε, ξεκάθαρο, αποβραδύς σαν θάφευγε για στρατιώτης... Δυό χρόνια την αγάπουνε και χέρι άπάνω της δεν άπλωσε! Και της το ειπε, κει δά κοντά στο φράχτη του κήπου της στεκόντανε. Πρόσεξε, Σοφία, πρόσεξε! Δε θέλω ν' άγροικήσω για τ' όνομά σου το παραμικρό γιατί... Αποφασισμένος ήτανε γι' ουτό... Ναι, την αγάπουνε και θα τη σκότωνε! Της τόχε τάξει!

«Φωτιά νάρορην» ο Θεός και να την έκαγε καλύτερα — του ειπε — Άλλονε δε θάβλεπε όσο εκείνος θάλειπε. Μάτια και μιλιά δε θάχε για κανένανε!»

Κι' όλοι τότε βροίσκουν άμορφο και πιο παχύνε το Σωτήρη, μάλιστα ή Βδοκιά, της θειά Τσίμας ή νύφη τόν άγκάλιασε θαρρετά και του κόλλησε καναδυό σκαστά φιλιά στα μάγουλα! Ήπειτα, όλομεμιάς, έπιασε τα κλάματα.

«Αν δεν πέθαινε και το δικό της το παιδί... ο Άσος της... θάταν όσο κι' ο Σωτήρης! Γεννηθήκανε, μαθές, την ίδια βραδυά!...»

— Κοιτάχτε, λέει ο μάρομπας του ο παπάς, ο Σωτήρης έβγαλε και μουστάκι, και του πάει άλλο προάμα! Πέρσου, που έφυγε για το στρατιωτικό του, δεν είχε, κι' όποιος δεν έχει μουστάκι... δεν είναι άντρας!

Γέλασαν όλοι με τ' άστείο και μόνο ο Σωτήρης έμεινε πάλι βουρκωμένος. Φαινότανε πώς όλα αυτά τόν πειράζανε βαθειά κι' άσηκωνότανε συχνά και στέκονταν μπροστά σι' άνοιχτό παράθυρο, κοιτώντας έξω.

Τέλος ήρθανε τα κεράσματα.

— Μα δεν ήτανε κι' άνάγκη! κάμανε δυό τρεές φωνές μαζί.

— Έ, άς το πιούμε, λοιπόν, σι' η υγεία του Σωτήρη — και σις χαρές! — Ναι... ναι... και σις χαρές!!

— Και βέβαια! κάνει γελούμενα ο πατέρας. Μόλις άπολυθεί κι' άνοιξουμε πάλι το χασαπειό. Δυό χαρές θα κάμουμε μαζί: του Σωτήρη και της Λένης!

Τσουγκρίσανε κ' ευχηθήκανε, μα ο πρώτος που έκαμε να πιη τινάχτηκε άηδιασμένος, γκοιμάτσασε το μούτρο του κι' έφτυσε στο πάτωμα. Κ' οι άλλοι σκάσανε τα γέλια, μα χωρίς να ξερόννε γιατί...

— Τ' είναι;... τ' είναι; κάμανε μάνα και κόρη, χάνοντας το χρώμα τους.

— Τίποτες... τίποτες...

Μα και τώρ' ακόμα κανένας καλοκεφισμένος χωριότης μπορεί να σου κάμη τούτηνη την πρόταση, χαμογελώντας πονηρά:

— Παίρνεις, να σε κεράσω, ένα... πετρέλαιο;

«Ω! τίποτες, τίποτες σπουδαίο... Τέτοια συμβαίνουνε πάντα στα εύτυχημένα γεγονότα!

Απόδειπνα ο Σωτήρης βγήκ' έξω. Τσακισμένα ήτανε τα μέλη του απ' το κρασί, ο νους του δεν εργαζόταν κι' ένοιωθε κάποια στένεψη στα στήθεια. Έξω, μακρού, τράβηξε, στα περιβόλια, κατά τόν έρειπωμένο άνεμόμυλο. Οι δρόμοι ήταν έρημοι, φύλλο δε σειότανε, μια πληχτική μουγκάδα βάραινε άπάνω σ' όλα και μόνο ή άστροφεγγιά άρηνε το σκοτάδι...

«Έτσι λοιπόν ή Σοφία! Μ' αυτός της τόχε τάξει και...

... Πινάχτηκε από τα ρούχα κι' έκατσε σι' η κόχη του κρεββατιού. Τα μεγάλα του πόδια άγγίζανε στο σκεβρωμένο πάτωμα.

Μπαλλέτο και ορχήστρα

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ - Η ΚΑΤΑΠΤΩΣΗ - ΑΝΔΡΕΣ ΣΕ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥΣ ΡΟΛΟΥΣ - Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΤΟΚΙΟ - Ο ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ - Η ΠΕΡΙΣΤΟΦΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

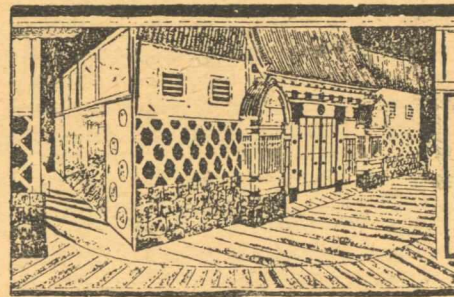

αρ' όλες τις μεγάλες προόδους που έκαμε ο ευρωπαϊκός πολιτισμός στην Ιαπωνία, το θέατρό της διατηρεί ακόμα τον εθνικό του χαρακτήρα με τις ιδιόρρυθμες ποικιλόχρωμες ενδυμασίες και τις σκηνές τις παρμένες από την Ιαπωνική ζωή.

Οι άρχες του Ιαπωνικού Θεάτρου πρέπει να αναζητηθούν στον ΙΖ' αιώνα. Το 1603 ένας θίασος χορευτριών πήγε στο Κιότο και έδωσε παραστάσεις, που είχαν πολύ μεγάλη επιτυχία. Θιασάρχης ήταν η ώραία Όκουτι, που συνέθεζε να συνοδεύη τους χορούς με αυτοσχέδιες σκηνές: οι σκηνές αυτές είχαν μεγάλη ομοιότητα με τα μυστήρια που έπαίζοντο στην Ευρώπη το μεσαίωνα: ήταν μια σειρά διαφόρων επεισοδίων, χωρίς συνοχή μεταξύ τους, που έπαίζοντο με συνοδεία χορού.

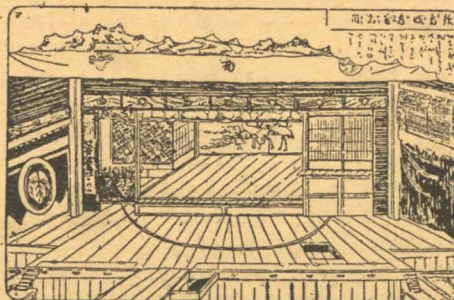
Η πρώτη αυτή Γιαπωνέζα ηθοποιός και ιδρυτής του Θεάτρου στην Ιαπωνία, η ώραία Όκουτι, μένει ακόμα ζωντανή στη μνήμη του Ιαπωνικού λαού. Παριστάνεται με ξέπλεκα μαλλιά, με χρυσό διάδημα στο μέτωπο, με πλούσια χρυσοκέντητα φορέματα: άλλοτε φορεί ιερατική στολή με περιλαί-

μιο από μαργαριτάρια: άλλοτε είναι ντυμένη στρατιωτικά, με υπερήφανο

Περιστροφική σκηνή, από το πλάι

βλέμμα, με άρρενωπή όψη, δραστήρια, με δυο σπαθιά σταυρωμένα στη ζώνη

Περιστροφική σκηνή, από μπροστά

της. Η Όκουτι όμως δεν άρκεστηκε στις μικρές σκηνές. Μετά την καταπληκτική τους επιτυχία έσκέφτηκε να συνθέση και ιστορικά κομμάτια. Έτσι δημιουργήθηκε το ιστορικό δράμα.

Το ιστορικό δράμα γνώρισε ημέρες δόξης. Σε όλα τα μέρη της Ιαπωνίας έδημιουργήθηκαν θίασοι. Τα θέματα έπαιρνοντο συνήθως από την Ιστορία της δυναστείας Φεϊκέ, ένα τεράστιο έπικό ποίημα σε δώδεκα τόμους. Στο Τόκιο έπροτιμούντο λαϊκότερα κομμάτια, ενώ στην Οσάκα και στο Κιότο, τα φιλολογικά κέντρα της Ιαπωνίας, το θέατρο έπηρεε ένα πολύ σοβαρότερο χαρακτήρα: εκεί έπαίζοντο συνήθως τραγωδίες.

Η περίοδος της άκμης του Ιαπωνικού θεάτρου δεν βάστηξε πολύ. Το 1683 δύο νόμοι, που ο πρώτος άπηγόρευε στους θεατάς να όπλοφορούν και ο δεύτερος δεν επέτρεπε στις γυναίκες να έξασκούν το επάγγελμα του ηθοποιού έστέρησε το θέατρο από τις ηθοποιούς και συγχρόνως από το άνωτερο μέρος του άκροατηρίου του, τους Σαμουράι, τους ευγενείς, που προτίμησαν να μη πηγαίνουν στις παραστάσεις παρά ν' άποχωρισθούν τα όπλα τους.

Από τότε το Ιαπωνικό θέατρο άρχισε να καταπίπτη. Αντί να συγκροούνται άνωτερα συναισθήματα, και να νικά το τέλος ή τιμή, ή πίστης, το θάρρος, ή υπόθεσις έπλέκετο γύρω από συνομοσίες, από ληστές, δολοφονίες, μονομαχίες, χαρκήρι, θανατικές εκτελέσεις, αυτοκτονίες. Αντί το θέατρο να συμβάλλη στην ηθική άνούψωση του κοινού, κατέπεσε σε ταπεινό αυλακόλακα, δικαιολογώντας το έγκλημα, όταν αυτό είναι ώφέλιμο σ' έναν ισχυρόν, την βρεφοκτονία, όταν είναι συμφέρουσα, την αυτοκτονία ενός κοριτσιού που δεν έπιθυμεί να είναι βάρος στους γονείς του.

Η άπαγόρευση όμως στις γυναίκες να παρουσιάζονται στη σκηνή αντί να βλάψη το θέατρο, το ώφέλισε. Η μονοτονία των τραγουδιών και των μπαλλέτων άντεκατεστάθη από την μεγαλύτερη ποικιλία των υποθέσεων. Οι άντρες μάλιστα που υπεδύθησαν γυναικείους ρόλους, άπέκτησαν τέτοια τελειότητα παιξίματος σ' αυτούς, που καμμιά γυναίκα δεν ήταν δυνατό να τους φθάση.

Η κατάπτωση του Ιαπωνικού θεάτρου βάστηξε από τα 1683 ως τα 1868, όταν ο μικάδος Μούτσου-Χίτο έγκαινίασε τη νέα περίοδο της Ιαπωνικής ιστορίας. Με τη συγκέντρωση αυτή όλης της έξουσίας στα χέρια του Μικάδου, ή πρωτεύουσά του, το Τόκιο, έξεθρόνισε

Σκηνή από Ιαπωνικό δράμα

την Οσάκα, που ως τότε ήταν το πνευματικό κέντρο της χώρας και ανέπτυξε πάλι το θέατρο, που για δεύτερη φορά γνώριζε την άκμή.

Το σύγχρονο Ιαπωνικό θέατρο χαρακτηρίζεται από τον άχρο ρεαλισμό του. Η άπεικόνισις της φύσεως γίνεται με καταπληκτική πιστότητα. Το θρόϊσμα των φύλλων, το έλαφρό χτύπημα της βροχής στα τζάμια, όλα είναι φυσικότατα. Όταν γίνεται ένας φόνος, ο Γιαπωνέζος θεατής δεν άρκεϊται να άκούη τις πνιγμένες φωνές ενός ανθρώπου που σκοτώνεται πίσω από μια πόρτα, ή να βλέπη την ήρωίδα που πεθαίνει δηλητηριασμένη να σπαρταρά στη σκηνή, θέλει να βλέπη τον ίδιο τον φόνο, το αίμα που τρέχει άπ' τις πληγές του θύματος, το κεφάλι του σκοτωμένου που κυλάει χάμω.

Άλλά ποιός τον άκούει; Το Ιαπωνικό κοινό θέλει το θέατρό του ρεαλιστικό. Το θέλει να αντιγράφη σε όλα τη φύση, να του παρουσιάζη την ζωή όπως είναι, τα πράγματα όπως γίνονται. Δεν γνωρίζει τις συμβάσεις χωρίς τις όποιες ένα ευρωπαϊκό θέατρο, και το τολμηρότερο ακόμα, δεν θα μπορούσε να σταθή.

Και όλα αυτά το Ιαπωνικό θέατρο τα παρουσιάζει στο κοινό, γιατί τα σκηνικά μέσα που διαθέτει είναι τέλεια. Η τελειότης του μάλιστα έχει φθάσει ως τη δημιουργία περιστροφικών σκηνών: το πάτωμα είναι κινητό και έτσι ή άλλαγή του διακόσμου γίνεται σε μια στιγμή. Η μέθοδος αυτή έδοήθησε πολύ στην ανάπτυξη του Ιαπωνικού θεάτρου με τον σκηνικό πλούτο που του έχάρισε. Αυτό έκαμε τον Φουκουσι Γκέν-ισίρο να γράψη «Τα κέντρα διασκέδασως μετεβλήθησαν στον τόπο μας σε κόλαση άληθινή».

(Το τέλος στο επόμενο)

ΠΥΡΕΤΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ήμερα δε νιώθω καλά τον έαυτό μου και μου φαίνεται πως είμαι χειρότερα άπ' τις άλλες μέρες. Έψες κοιμήθηκα πάλι άργά, γιατί παίξαμε ως τα μεσάνυχτα κοντσίνα με κάποιον φίλο μου κι' έπειτα γυρίσαμε τρεις ώρες στους δρόμους, κάτω άπ' τα δέντρα και τ' αστέρια. Μιλήσαμε για πολλά, αλλά δε μούμεινε τίποτα στη μνήμη, ίσως γιατί τάχαμε ξαναπεί τόσες φορές. Όλη τη νύχτα έδλεπα στον ύπνο κάτι δνειρα παράξενα, που κόβουνταν άπότομα στη μέση και μου παρουσιάζαν ένα μπερδεμένο πλήθος ανθρώπων μέσα σε μιάν έναλλαγή άσυνδέτων περιστατικών. Τώρα δε θυμάμαι τίποτε άλλο παρά θαμπά τη μορφή του πατέρα μου. Ήταν τάχα σ' ένα πανηγύρι και γλεντούσε, μα το πρόσωπό του είχε μαυρίσει και στο μέτωπό του ξεχώριζαν κάτι σημάδια σαν κόκκινες βούλες.

Ποιός ξέρει, άλήθεια, τί γίνονται στο σπίτι μου... Τους έγραφα από μια βδομάδα ένα γράμμα, μα ακόμα το κρατώ έδώ μέσα και δεν άποφασίζω να το στείλω, σα να με βαστά άδιόρατα ένα χέρι και να μου έμποδίζη κάθε κίνηση. Έχω τόσες άλλες υποθέσεις, που μήτε στο νού μου δεν τολμώ να τις ξαναφέρω και που τις άφήνω να παληώνουν σε μια διαρκή άναβολή. Μέσα στις τόσες μου, μήνες τώρα, τρίβονται γράμματα με παραγγελίες από γνωστούς μου, που από καιρό περιμένουν άπάντηση. Όταν κάποτε βάνω εκεί κατά λάθος το χέρι μου, βιάζομαι να το τραβήξω γρήγορα χωρίς ναχω και τη δύναμη με μια άποφασιστική χειρονομία να ξεφορτωθώ αυτό το άσήμαντο βάρος, που μου φέρνει τόση ένόχληση. Στην άρχή αισθανόμουν κάποια τύψη για την άναμελιά μου, τώρα όμως προσπαθώ όσο μπορώ να δικαιολογηθώ στον έαυτό μου. Κι' αν θυμώνουν εκείνοι για την άκαταδεξία μου, λίγο με νοιάζει, αφού ξέρω καλά πως δεν είναι δικό μου το φταίξιμο. Άς υποθέσουμε ό,τι θέλουν τέλος πάντων κι' άς με περιφρονήσουν με τη σειρά τους. Αυτό άλλωστε ζητώ, μου φαίνεται, κι' εγώ: είναι τόσο δύσκολο να το καταλάβουν;

Άν ήταν ένας συνηθισμένος αντίπαλος και μούδγαινε μπροστά στα φανερά, θα μπορούσα να τον καταπολεμήσω όπως ξέρω. Άλλά με τί όπλα να διώξω από κοντά μου αυτόν τον ύπουλον έχθρο που τον νιώθω κάθε τόσο να με παραμονεύη και να με σαρκάζη χωρίς ναχη την άντρεία να μου δώση ένα χτύπημα τελικό; Κι' όμως έχω την ιδέα πως θάδγαινα νικητής άπ' αυτόν τον άγώνα αν ο αντίπαλός μου ήταν καμωμένος άπ' την ίδια ούσια με μένα και δε μετχειρίζονταν το δόλο.

Το κορμί μου είναι βαρύ και το κεφάλι ζαλισμένο. Μένω στο κρεβάτι σα μισοπεθαμένος και δε θέλω να βγώ άπ' την άκινήσια. Κυττάζω, στοχαστικά τάχα, το ξεθαμμένο ταβάνι και βυθίζομαι σε μιá άδειανή συλλογή, που ή άφέλεια κανενός θα την έπαιρνε για όνειροπόληση. Κλείνω τα μάτια και πλέω σε μιá άπλωμένη θάλασσα δίχως τέλος με τα μέλη νεκρωμένα από μιá γλυκειά νάρκη, λιکنισμένος άπαλά σ' ένα άδιάκοπο άνεσοκατέβασμα. Σε λίγο χάνομαι μέσα σε διαδοχικούς άπανωτους κύκλους που με κλωθογυρίζουν στο άπροσμέτρητο ζετύλιγμά τους, για να γνωρίσουν στην άδυναμία μου την ήδονή του ίλιγγου. Μα έρχονται κίποιες στιγμές που αισθάνομαι στο κρανίο μου άπίθανες μαχαιριές να χαράζον βαθείς έντομες προξενώντας στην έγκφαλο έναν έσωτερικό, άδοκίμο, τόνο.

Κάποτε έχω κάτι περίεργες έμπνεύσεις, που με γεμίζουν μ' άληθινó ένθουσιασμό. Όταν άφήνω στη φτώχεια μου να μου φεύγη ένα βέβαιο κέρδος ή να παρασύρωμαι σ' ένα έξοδο όλότελα περιττό, αισθάνομαι ύστερα άπ' αυτή τη μικρή τόλημια μιá έξαιρετική ευχαρίστηση. Τον περασμένο μήνα, που έπεφτα να κοιμηθώ τη νύχτα, νηστικός τις περισσότερες φορές, μου έμεινε ή έκανοποίηση να θυμάμαι, φυλαγμένη καλά στο σημειωματάριό μου κι' άχρησιμοποίητη ακόμα, τη διεύθυνση κάποιου μακρινού ταξιδεμένου συγγενή μου. Ήξερα πως μ' άγαπούσε από μικρό κι' ήμουν βέβαιος πως μόλις έμάθαινε που ήμουν θα συγκινηόταν άμέσως ή γενναϊόδωρη ψυχή του. Η έπιθυμία μου όμως να εκδικηθώ κι' εγώ μιá φορά την έξακολουθητική άτυχία μου με μιá στάση άριστοτεχνικά ύπολογισμένη, μου ύπερνεκούσε τον πειρασμό να του γράψω και στο τέλος μου έδωσε την ύπερηφάνεια της ύπεροχής.

Οί μέρες όμως περνούν κι' εγώ νοιώθω να με κυριεύη ή άτονία, όλόένα πιό

— 'Ο πνευματικός κόσμος παντού περιμένει με αγωνία την απόφαση της επιτροπής.

— Είς τας προβλέψεις είναι όλοι εξαιρετικοί.

— Δύο Γάλλοι συγγραφείς από τους πολύ γνωστούς στο Έλληνικό κοινό, οί κ. κ. Κλώντ Φαρρέρ και Πιέρ Μπενουά έτραυματίσθησαν κατόπιν ανατροπής του αυτοκινήτου των.

— Εύτυχως τὰ τραύματά των είναι μάλλον επιπόλαια και τὸ διεθνές κοινόν πού τους παρακολουθεῖ θά γευθῆ καί πάλιν καρπούς τοῦ πλουσίου ταλάντου των.

— Τὸ ζήτημα τῶν Δελφικῶν ἐορτῶν τοῦ ἐρχομένου ἔτους φαίνεται νὰ προσκρούῃ εἰς οικονομικὰς δυσχερείας.

— Καταβάλλεται προσπάθεια ἀπὸ μέρους σοδαρῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων καί τῆς τέχνης ὅπως πειθῆ τὸ κράτος καί παράσχει τὴν οικονομικὴν ἀρωγὴν του εἰς τὴν Δελφικὴν προσπάθειαν.

— 'Ο κ. Σικελιανὸς ἐτοιμάζει μίαν μελέτην διὰ τὸ συζητούμενον πανεπιστήμιον τῶν Δελφῶν.

— Τὸ ἄρθρο πού Παναίτ' Ἰσρατί ἐναντίον τῶν Σοβιέτ, ἀποσπάματα τοῦ ὁποίου δημοσιεύομε, ἔκαμε καταπληκτικὴ ἐντύπωση ἰδίως στοὺς κύκλους τῶν νέων διανοουμένων πού συμπάσθουσαν τὸ καθεστὼς τῆς Μόσχας.

— Τόσο αὐτὸ ὅσο καί τὸ βιβλίον πού ἐτοιμάζει ὁ γενικός γραμματεὺς τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Γαλλίας μετὰ τὴν ἐπάρυθόν του ἀπὸ τῆς Μόσχας μετὰ τὸν τίτλον «Οἱ ἐρυθροὶ κατάσκοποι» εἶναι προωρισμένα νὰ ἔχουν σημαντικὴ ἐπίδραση.

ΞΕΝΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

— 'Ο γνωστός γάλλος ποιητὴς Πῶλ Βαλερύ, γύρω ἀπὸ τὸν ὅποιο τόσος ὄρυθος γίνεται στὴν πατρίδα του, δημοσιεύει τελευταία μίαν σειράν ἀνεκδότων σκέψεων. Μεταφράζομε μερικὰς ἀπ' αὐτὰς, τίς πιὸ χαρακτηριστικὰς.

Τὰ βιβλία ἔχουν τοὺς ἴδιους ἐχθρούς μετὰ τὸν ἄνθρωπον: τὴ φωτιά, τὴν ὑγρασία, τὰ ζῶα, τὸν καιρὸ καί τὸ ἴδιο περιεχόμενον μ' αὐτόν.

Οἱ δλόγυμνες σκέψεις, τὰ αἰσθήματα εἶναι τόσο ἀδύνατα ὅσο καί οἱ γυμνοὶ ἄνθρωποι. Πρέπει λοιπὸν νὰ τυθοῦν.

Ἡ σκέψη ἔχει δυὸ γένη· γονιμοποιεῖται καί κυοφορεῖται μόνη τῆς.

Οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι ἔχουν γιὰ τὴν ποίησιν μίαν ἰδέαν τόσο ἀσαφῆ πού αὐτὸ τὸ ἀσαφές τῆς ἰδέας των εἶναι γι' αὐτοὺς ὁ δρισμὸς τῆς ποιήσεως.

Τὸ ὑποκειμένο ἐνὸς ποιήματος εἶναι γι' αὐτὸ τόσο ἀσχετὸ καί τόσο ἀδιάφορο ὅσο σ' ἕνα ἄνθρωπον τὸ ὄνομά του.

Ἡ σκέψη πρέπει νὰ κρύβεται μέσα στοὺς στίχους ὅπως ἡ θεραπευτικὴ οὐσία στὸν καρπὸ. Ἐνας καρπὸς εἶναι τροφή, ἀλλὰ δὲν παρουσιάζεται παρά σὺν τῆς τροφῆς. Διακρίνει κανεὶς σ' αὐτόν τὴν εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ δέχεται μίαν οὐσία. Ἡ γοητεία καλύπτει αὐτὴ τὴν ἀνεπίσθητην τροφήν πού φέρεται.

Ἐνῶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πεζῶν γραπτῶν εἶναι σὺν ἑξῶ ἀπ' αὐτὰ καί γεννᾶται ἀπ' τὴν τελείωσιν τοῦ κειμένου, — τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ποιημάτων δὲν τὰ ἐγκαταλείπει μήτε μπορεῖ νὰ ἀπομυκρυνθῆ ἀπ' αὐτὰ.

Ἡ ποίησις εἶναι ἐπιβίωσις. Τὸ νὰ κατασκευάσῃς ἕνα ποίημα πού δὲν περιέχει παρά ποίησιν εἶναι ἀδύνατον. Ἄν ἕνα

κομμάτι δὲν περιέχει παρά ποίησιν, δὲν εἶναι κατασκευασμένο· δὲν εἶναι κἂν ποίημα.

Λυρισμὸς εἶναι τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως πού προϋποθέτει τὴν φωνὴν ἐν ἐνεργείᾳ — τὴν φωνὴν κατ' εὐθείαν ἐκβαίνουσαν ἢ προκαλουμένην ἀπὸ τὰ πράγματα πού τὰ βλέπομε ἢ τὰ αἰσθανόμεθα ὡς παρόντα.

Ἡ ῥίμα περιλαμβάνει ἕναν κανόνα ἀνεξάρτητο τοῦ ὑποκειμένου καὶ συγκρίνεται μ' ἐξωτερικὸ ρολοῦ.

Ἄξιωμα τοῦ στίχου: μίαν μόνην λέξην πού ὑστερεῖ τὰ χαλαρὰ δια.

Ἐρισμένη διαταραχὴ τῆς φαντασίας φέρνει μίαν λέξην πού δὲν εἶναι καλὴ, μὰ πού γίνεται ὀλοένα καλύτερη. Ἡ λέξις αὐτὴ κάνει σχολή, ἢ διαταραχὴ αὐτὴ γίνεται σύστημα, ὑπερακρίβεια κ.λ.π.:

Ἄν ἀναπαρίστανε κανεὶς ὅλες τίς ἀναζητήσεις πού προϋποθέτει ἡ δημιουργία ἢ ἡ ἐπικύρωσις τῆς φόρμας, δὲν θ' ἀντιτασσόταν ἀνόητα στὸ βάθος.

Κακὴ φόρμα εἶναι ἡ φόρμα πού αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην νὰ τὴ μεταβάλλομε καί τὴ μεταβάλλομε· καλὴ εἶναι ἡ φόρμα πού τὴν ἐπαναλαμβάνομε καί τὴ μιμούμεθα χωρὶς νὰ τὴν τροποποιήσομε ἐπιτυχῶς.

Ἡ φόρμα εἶναι οὐσιωδῶς συνοδευομένη μετὰ τὴν ἐπιανάληψιν.

Μιὰ ἐπιτυχὴ διάρθρωσις, μὴ αὐτοσχεδία λύσις ἐκδηλώνεται στὴ θέρμη μίαν ματιὰς ἑαφικῆς στὴ μὴ ἱκανοποιημένη καί ἀφημένη σελίδα.

Ἐνα ποίημα δὲν συμπληρώνεται ποτέ· πάντα κάποιον περιστατικὸν τὸ τελειώνει, τὸ δίνει δηλαδὴ στὸ κοινόν.

Τὸ εἶδωλον τοῦ καινοῦργου εἶναι ἀντίθετον μετὰ τὴ φροντίδα τῆς φόρμας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Σάββαν Ἀβδᾶν (Πειραιᾶ). Ἄνεξαρτήτως τῆς τεχνικῆς ἔχομε νὰ κάνωμε καί μερικὰς παρατηρήσεις σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ νόημα τοῦ πεζογράφου πού στείλατε. Γιὰ τὸν ποιητὴ δὲν ὑπάρχει ἕνα χθές πού τελείως καὶ ἔφυγε. Αὐτὸ ἀκριβῶς μπορεῖ καί κάνει ὁ ποιητὴς. Ἐναξέει τὸ χθές μέσα στὸ σήμερον. Ὁ Παπαδιαμάντης, λόγου χάριν, τίς γιαιγιάδες καί τὰ παραμύθια, τὰ ἑωκλήσια καί τίς ἱστορίες τῶν ναυτικῶν τῆς Σκιάθου τίς ἐξῴσσε ἀδιάκοπα. Τὴν ἰδανικὴν μορφή ζωῆς πού συλλαμβάνει ὁ πραγματικὸς ποιητὴς τὴν κάνει ἕνα αἰώνιον παρόν. Μέσα σ' αὐτὴν ζεῖ καί διὰ μέσου αὐτῆς ἐκφράζεται. Ὁ χρόνος τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μακράνῃ, γιὰτὶ ἀκριβῶς ὁ ποιητὴς ἔσπερνᾷ τὸ χρόνο. Ὁ χρόνος ὅμως σὲ σᾶς, ἂν καί πολὺ μικρὸς, «μάρανε σκληρὰ τὰ λουλούδια τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς σας». Περὶ ἕνα μᾶς φαίνεται πῶς μετὰ ἕνα τέτοιο πάθημα ἐξακολουθεῖτε νὰ γράφετε ποίηματα. Ἐκ τοῦ περισσεύμετου πρὸς ζωῆς βγαίνουσαν τάχα αὐτὰ τὰ πράγματα; — Δ. Ν. Γαλιάνη: Εἶναι δυνατόν νὰ ἔχομε τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γ. Χαλαράκη. Ὁ δὲ δημοσιεύσαμε τὸ γράμμα σας καί θ' ἀσχοληθῶμε μετὰ τὸ ζήτημα — Δημ. Κυρίτσου, Φάρουλα: «Ὁ Γάτος μου ὁ Μάρκος» εἶναι μίαν προσπάθειαν συμπληρικὴν. Καρῆκαμα πού καταπιναστικῶς μετὰ τὸ συμπληρικώτατον θέμα τῆς ζωῆς τῶν ζώων. Ἐπάρχει μίαν ἀξιολογὴν φιλολογικὴν καί σᾶς συνιστοῦμε νὰ διαβάσετε Ζῆκ Λόντον ὁ ὁποῖος ἔχει γράψῃ φιλολογικώτατα μυθιστορήματα μετὰ ἥρωα ἕναν σκύλον καὶ κληρὸς ζωολόγους, ὅπως ὁ Μπυφῶν, ἰδίως

τὰ κεφάλαια πού ἀφοροῦν τὰ πουλιά. Τὸ ζῶον μπορεῖ νὰ γίνῃ ἥρωας ἐξ ἴσου μετὰ τὸν ἄνθρωπον συμπληρικῶς, ἀρκεῖ νὰ βρεθῆ ὁ τεχνίτης πού θά τὸν παρουσιάσῃ. Ἄν λοιπὸν σᾶς ἀρέσει αὐτὸ τὸ εἶδος, μελετήσατε ἀπὸ παραμύθια καί παραδόσεις τοῦ λαοῦ μας πολλὰ ἀξιόλογα κομμάτια γιὰ ζῶα καί μελετήσατε καί μερικὸς ξένους. Αὐτὸ πού μᾶς στείλατε ὅμως ἂν καί εἶναι συμπληρικὸ ὡς προσπάθεια θ' ἀδικούσαμε τὴ μελλοντικὴ δουλειά σας, ἂν τὸ δημοσιεύσαμε. — Στέλιον Ἀστρινόν. Καλὸ πρᾶμα ἡ ἀγάπη στὴν πατρίδα καί σκληρὸ ὁ μισομῶς. Δὲν μᾶς τὰ λέτε ὅμως καλὰ κ' ἔτσι αὐτὰ πού νοιώσατε εἰς δὲν καταφέρνετε νὰ μᾶς κάνετε νὰ τὰ νοιώσομε καί μετς. — Δημ. Στρατηγόν, Μυλοποτάμου Κύθηρα: Δὲν ξέρομε πῶς τὰ κατάφερε ἢ ἀξιοθρήνητη ταχυδρομικὴ μας ὑπηρεσία ὥστε πρῶτα νὰ λάβωμε τὴν ἐπιταγὴν κ' ὑστερα τὸ γράμμα σας. Σχετικὰ μάλιστα σᾶς στείλαμε γράμμα καί σᾶς παρακαλοῦσαμε νὰ μᾶς γράψετε ἂν ἡ συνδρομὴ ἦταν τοῦ σχολείου ἢ δικῆ σας. Τὸ βιβλίον τοῦ Ἀλαῖν Ζερμπώ, «Κυνηγώντας τὸν ἥλιον», ἐδημοσιεύθη σὲ σειρά ἐπιφυλλίδων στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή» τὸν περασμένον Αὐγούστο. Συνεπῶς μόνον ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς «Καθημερινῆς» θά τὸ διαβάσετε. Ἄλλη μετάφρασις δὲν ἔγινε. — Φοῖβον, Ὁ «Ναζωραῖος» μπορεῖ νὰ δεῖξῃν διαθέσει, ἀπὸ ἀπόψεως ὅμως τεχνικῆς εἶναι φρικτὸ. Μᾶς λέτε νὰ σᾶς δεῖξῶμε τὰ λάθη. Εἶναι πολὺ αὐτὸ πού μᾶς ζητᾶτε ἀπὸ ἀπόψεως χώρου. Θὰ γράφαμε δλόκληρη διατριβὴν. Ἡ στήλη τῆς ἀλληλογραφίας ἔχει σκοπὸν ν' ἀπαντᾷ, καί νὰ θίγῃ γενικότητες. Ἀλλομονὸν μᾶς ἂν ἐπιχειρούσαμε νὰ μπουῖς σὲ λεπτομέρειες. Ὑστερα γιὰτὶ αὐτὸς ὁ κόπος ἀφοῦ τὸ μὲν περιεχόμενον καί τὸ ταλέντον τοῦ ποιητοῦ, ἂν δὲν τᾶχετε, κανεὶς δὲν θά μποροῦσῃ νὰ σᾶς βοηθήσῃ τὴ δὲ τεχνικὴ θά τὴ μάθετε μετὰ τὴν ἀσκήσιν καί μετὰ τὸ διάβασμα τῶν μεγάλων δασκάλων πού μέτρον καί τῆς μορφῆς. — Λάμπη Ἀστρινόν Δουλέψετε τὴ γλώσσα σας καί τὸ στίχο. Ἐχουν φοβερὰς ἀτέλειες. — Γ. Μοντάφην. Χίον: Ἐσεῖς πού κάτι ἔχετε μέσα σας γιὰτὶ ἐπιμένετε νὰ τὸ καταστρέψετε μετὰ δημιουργικὰς προχειρολογίας. Πρὸς Θεοῦ τί εἶν' αὐτὰς οἱ στροφές; Ποιήματα εἶναι ἢ θυμίζουσι ὁμοιοκατάληκτες προσπάσεις πού κάνουν οἱ τραπεζορῆτορες σὲς γιορτὰς καί τὰ πανηγύρια. Περιορίστε λίγο τὸν ἑαυτό σας, ἀλλοιῶτα κατὰ χαμένος. Δημοσιεύομε ἔργα νέων γιὰ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνωμε, ὄχι ὅμως γιὰ νὰ τοὺς καταστρέφομε καί νὰ τοὺς γελοιοποιήσομε. — Μ. Νέκρον. Βούλαν: προσθέσατε βέβαια πράγματα, ἢ ὅλη ὅμως τεχνικὴ ἀντιλήψιν μένει ἡ ἴδια, πρᾶγμα πού πείθει πῶς θά χρειαστῆ μακρὰ ἀσκήσιν γιὰ νὰ δώσατε ἔργο ἄριστον, καλὸ ἀπὸ ἀπόψεως συνθετικῆς. Χρ. Ἐμ. Μηλιαράκη: Ἄν πάρομε τὴν πληροφορίαν πού μᾶς δίνατε, ὅτι μετὰ δεκαπεντάχρονην δουλειᾷ καταλήξατε νὰ γράψετε τὸ «Στὴν Τεξέρνα» καί τὸ «Καρδιὰ», λυπούμαστε πολὺ, μὰ δὲν βλέπομε τίποτε πραγματικὰ ποιητικὸν στὴ δουλειά σας. Γιὰτὶ ὅμως ρωτᾶτε τοὺς ἄλλους γιὰ ἕνα τέτοιο βασικὸ ζήτημα καί δὲν ρωτᾶτε τὸν ἑαυτό σας. Μ' αὐτὸν δὲν μιλάτε ποτέ; Ὁ θά ἦταν τραγικόν νὰ τὸ σκεφθῆ κανεὶς γιὰ ἕνα ἄνθρωπον πνευματικόν. Θωμᾶν Δαλαπᾶνον: Ἡ «Νοσταλγία» σας ἀρκετὰ καλὴ. Ὁ δὲ δημοσιεύθη ἄρτοτερα. Ἐσπερον: Γιὰ τὴν δικὴν ἡ «Νοσταλγία» δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε τὸ ἴδιο. Κοινοτυπὲς κίχιστα διατυπωμένες. — Ἀκην Αἰάντα Ὁ «Ντελάλης» καί τὸ «Ἀντίφωνον» διόλου δὲν μᾶς ἱκανοποιοῦν. Λίγη αυτοκριτικὴ δὲν θά σᾶς ἐβλάπτει. — Β. Μπουρνιά: Τὸ «Trioletto»

σας παιδαριῶδες, ἀκατάλληλον καί γιὰ τὴ «Διάπλαση τῶν Παιδῶν» ἀκόμη Δ. Κουνούσην: Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια. Τοὺς στίχους ἀτυχῶς δὲν τοὺς ἐρισκομε δημοσιεύομε. Θέλομε πολὺ δούλεμα πρὸ παντός στὴ μορφή. Ἄρτοτερα στείλατε κάτι ἄλλο. — Δ. Κ. Κύρου. Ἡ «Ἐσνηταία» σας μέτρον πολὺ. Μίαν καί γράφετε στίχο προσέχτε τὸ τραγοῦδι σας καί νὰ λέει, Αὐτὸ πού ἔχομε εἶναι πολὺ φτωχόν. — Π. Πετρινόν, Θήβας: Τὰ «Ἑλληνικὰ Γράμματα» εἶναι τὸ μόνον περιοδικὸ πού ἀνέδειξε νέους, ἀλλὰ νέους πού τὸ ἀξίζουν. Καί ἐκείνους πού δημοσιεύομε ἔργα τους καί ἐκείνους πού δὲν δημοσιεύομε συμπάσθουμε καί σεβόμαστε. Κρίσεις πού λέγονται γιὰ ἕνα χειρόγραφο δὲν μποροῦν νὰ ἐρμηνεύονται προσωπικὰ. Τίποτε προσωπικὸ δὲν ἔχομε μετὰ κανένα καί σὲς κρίσεις μας πασχίζομε νὰ εἴμεθα δίκαιοι καί χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας πού δὲν μᾶς χρωστοῦν τίποτε νὰ τοὺς προσφέρωμε ὅ,τι δὴποτε καί χάριν ἐκείνων πού θέλομε νὰ συνεργαστοῦν σὲς σελίδες μας καί τοὺς ὁποῖους ἔχομε κάθε καθήκον νὰ προφυλάξωμε ἀπὸ τίς κακοτυπίας. Ν. Ἀκριτιδῆν: Τὸ ἐν λόγῳ πρόσωπον δὲν εἶναι καλὸ στὴν ὑγείαν του. Μόνον ὡς δεῖγμα παλαβομάρας καί γιὰ νὰ διασκεδάσομε τοὺς ἀναγνώστας μας ἐδημοσιεύσαμε ἐκεῖνα τὰ λίγα. Συνεπῶς κάθε συζήτησις περιττὴ. — Κ. Καλαντζήν. Ἐχετε παρεξηγήσει πολλὰ πράγματα καί ἀτυχῶς μιλάτε γιὰ ζητήματα πού δὲν τὰ ξέρετε διόλου. Τὰ προβλήματα αὐτὰ δὲν λύονται μετὰ αὐτοσχεδία λογικὴ ἀλλὰ μετὰ γνώσιν καί μελέτην. Ἡ κατάργησις τοῦ μέτρον ἢ τὸ μέτρον μόνον καί ἡ μορφή δὲν κάνουν τὸν ποιητὴ. Ἐκεῖνο πού εἶναι τὸ ἄλφα καί τὸ ὦμα εἶναι τὰ ποιητικὰ σας νοήματα. Ὅταν αὐτὰ δὲν ὑπάρχουν καί ἐπὶ πλέον δὲν ὑπάρχει καί καμιά τεχνικὴ πρὸς τί νὰ γίνεται συζήτησις; — Νίκον Παπαγεωργιάδη. Οἱ στίχοι σας μέτρον. Πιστεύομε πῶς ἂν δουλέψετε λίγο θά μᾶς στείλατε πολὺ καλλιτέρους. — Μίχον Παπαγιάννην: Κάτι θέλατε νὰ πῆτε μὰ δὲν τὰ καταφέρνετε. Ἡ ποίησις εἶναι δύσκολη ὅπως καί ἡ καλογορευτικὴ. Ἐκτός ἂν θέλῃ κανεὶς νὰ εἶναι κακὸς ποιητὴς ὅπως μπορεῖ νὰ νῆαι ἀπιστὸς καλόγερος. Θὰ κουραστῆτε μὰ ἴσως δώσατε κάτι. — Μ. Μ. Ἡ «Ἀναμονὴ» καί «Τοῦ ἀπείρου ἢ ψυχῆ» δὲν θά δημοσιευθοῦν. Τὸ «Θυμᾶσαι» εἶναι κάπως καλύτερον καί δημοσιεύεται ἐδῶ:

Θυμᾶσαι;

Θυμᾶσαι ὅταν γυρίζωμε πιασμένοι χέρι-χέρι κάποια βραδυνὰ καρναβαλιῶν στὸ ἐρημικὸν στρατι, πῶς μᾶς φουσοῦσε χαϊδευτὰ στὸ πρόσωπον τ' ἀγέρι καί μᾶς μεθοῦσε τ' ἄδολο ἀρκαδικὸν μοῖρι; Θυμᾶσαι στὴν μισοσπλεχτῆ βεράντᾳ σου ἕνα βράδι, ὁ Ἀποσπερίτης ἔγερνε στοῦ χάους τὴν ἀγκαλιὰ κ' ἐκεῖ πού ἡ νύχτα ἐπλεξε τὸ σκοτεινὸν τῆς φάδι σκέπαζα γ'ὼ τὰ μάτια σου μετὰ πέπλο ἀπὸ φιλιὰ.

Παροράματα

Στὴ Σελίδα 618, στήλη α', στίχος 32 ἀντὶ «ἑσωτερικῆς ἐκλογῆς» νὰ διαβασθῆ: «ἑσωτερικῆς ἐπιταγῆς».

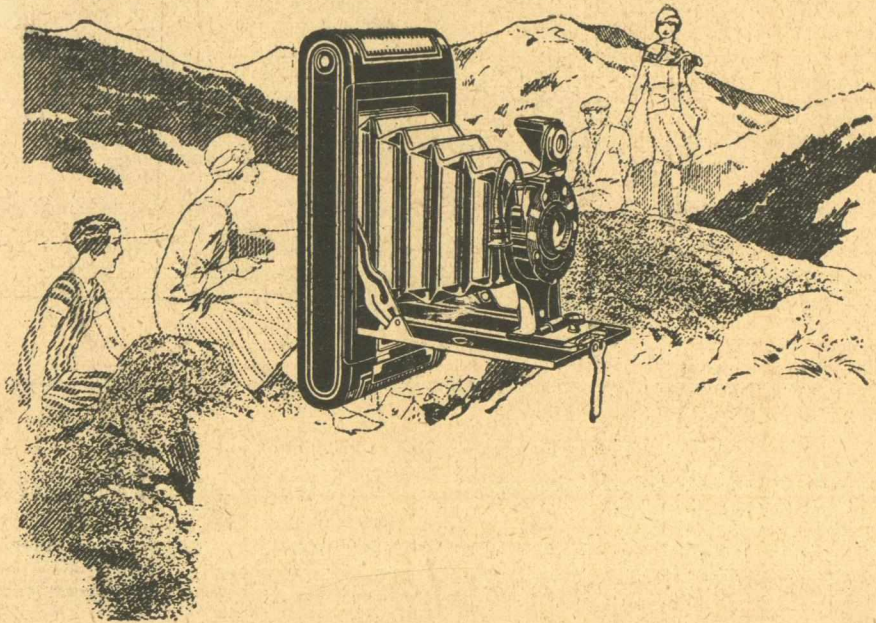
ΤΙ ΚΕΡΔΙΖΟΥΝ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Καταωλεμουσαι τα εωι των οδοντων εωικαδίσματα

Θέλετε νὰ ἔχητε λευκοτέρους, ὠραιότερους ὀδόντας; Ἴδου μίαν νέα μέθοδος ὅπως τὸ ἐπιτύχητε. Ἐάν ζητήτε νέαν ὁμορφίαν καί νέα μέλητρα, δοκιμάσατε τὸν νέον τοῦτον τρόπον. Δοκιμάσατε τὴν Πέψοντεντ. Ἴδετε πόσον καθαροὶ φαίνονται οἱ ὀδόντες σας κατόπιν χρήσεως. Ὀλίγων ἡμερῶν χρήσις τῆς ὀδοντόπαστας ταύτης θά σᾶς καταπεισῇ καθ' ὅλοκληριον περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς. Ἀγοράσατε σήμερον τὴν ὀδοντόπασταν ταύτην.

Perseptentl ΚΑΤΕΣΤΕΒΕΝ ΣΗΜΑ ΠΕΨΟΝΤΕΝΤ ἡ νέα Ἀμερικανικὴ ὀδοντόπαστα Ἴεν. Ἀντιπρόσωπος Π. ΠΕΡΟΓΛΟΥ, Πλατεία Ὁμονοίας 3—Ἀθήνα

Ἡ Οὐλίτις θεραπεύεται μετὰ ΣΑΝΟΖΥΛ ΔΕΜΕΝΟΙ ΟΙ ΤΟΜΟΙ Α. Β. Γ. ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΛΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΔΡΑΧ. 100 ΕΚΑΣΤΟΣ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΜΑΓΕΡ 29

*Μὴν κάνετε σιὰ ἐκδρομὲς χωρὶς νὰ ἔχετε
μαζὶ σας ἓνα*

KODAK

*Ἔχει μιὰ μνήμη ἀγάνδαστη ζωντανή, ποῦ
δὲν ξεχνάει τίποτε, καὶ ἀργότερα, ὅσοτεδή-
ποτε δεγήσετε, στὸ σῶτί σας, δὰ μπορέσετε
νὰ ζαναθήσετε τὰ ταφεΐδια σας, τὶς ἐκδρομὲς
σας, κυττάζοντας τὶς φωτογραφίες ποῦ σή-
ρατε μὲ τὸ*

KODAK σας